C/2025/2939

22.5.2025.

Padomes Rezolūcija par kopīga Eiropas grāda marķējumu un turpmākajiem pasākumiem ceļā uz iespējamu kopīgu Eiropas grādu: Eiropas konkurētspējas un Eiropas augstākās izglītības pievilcības uzlabošana

(C/2025/2939)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

balstoties uz redzējumu, kas aprakstīts Padomes 2022. gada 5. aprīļa ieteikumā "Veidot tiltus efektīvai sadarbībai augstākās izglītības jomā Eiropā" ([1]),

ņemot vērā Padomes secinājumus par Eiropas stratēģiju augstākās izglītības iestāžu iespēju palielināšanai Eiropas nākotnes vārdā ([2]),

ņemot vērā Komisijas paziņojumu "Plāns virzībai uz Eiropas grādu" ([3]),

1. VĒLREIZ ATKĀRTO savu nelokāmo apņemšanos nodrošināt pašreizējai un nākamajai paaudzei zināšanas, prasmes, kompetences un vērtības, kas nepieciešamas, lai risinātu mūsdienām raksturīgās problēmas, rīkojoties vienoti savā redzējumā par noturīgu, sagatavotu, inovatīvu un pārticīgu Eiropu. Tā kā globālas pārmaiņas pārveido mūsu sabiedrību – bruņoti konflikti pie Eiropas robežām un ārpus tām, vides krīze, kas pieņemas spēkā, un tehnoloģiskās pārmaiņas, kas rada pārbaudījumus nozarēm un darba tirgiem –, mēs atzīstam, ka ir nepieciešama uz nākotni vērsta, koordinēta un vērienīga pieeja, lai stiprinātu Eiropas konkurētspēju, vienlaikus saglabājot tās kultūras, mākslas un intelektuālā mantojuma bagātību un dažādas izglītības tradīcijas.

2. ATZĪST, ka Eiropas nākotne ir atkarīga no tās iedzīvotāju spējām – tiem ir jābūt izglītotiem, iesaistītiem un spējīgiem veidot dinamisku un taisnīgu sabiedrību un piedalīties tajā –, un APŅEMAS veicināt to, lai turpmākās Eiropas iedzīvotāju paaudzes būtu gatavas apņēmīgi un inovatīvi risināt globālas problēmas un stāties pretī neprognozējamai nākotnei.

3. APZINĀS, ka augstākās izglītības iestādēm un augstākās izglītības iestāžu aliansēm, piemēram, "Eiropas universitātēm", ir būtiska nozīme akadēmiskās un zinātnes izcilības veicināšanā, jaunu tehnoloģisko sasniegumu panākšanā un tādu būtisko zināšanu, prasmju un kompetenču veicināšanā, kas nepieciešamas mainīgajā darba pasaulē, tostarp, izmantojot starpdisciplināras pieejas, kas integrē dažādas studiju jomas. ATZĪST šo iestāžu būtisko nozīmi mūžizglītībā, ja tā ir kā atbildes reakcija uz statusa maiņu darba tirgū, jo īpaši, izstrādājot elastīgus un pielāgotus mācīšanās veidus, tostarp attiecīgā gadījumā mazākas mācību vienības, piemēram, mikrokvalifikāciju. UZSVER, ka ir vajadzīga atjaunota un vērienīga Eiropas sadarbība augstākās izglītības jomā, kas uztur Eiropas konkurētspēju un vadošo lomu pasaules mērogā.

4. APŅEMAS apzināt un īstenot stratēģiskus risinājumus, kas stiprina Eiropas spēju piesaistīt talantus, noturēt kvalificētas personas un ieņemt vadošo lomu jaunajās nozarēs, vienlaikus novēršot šķēršļus brīvai talantu apritei. Šiem centieniem ir nepieciešams spēcīgs izglītības pamats, kas atvieglo transnacionālo sadarbību starp iestādēm, veicina līdzsvarotu, kvalitatīvu mobilitāti un uzlabo mācīšanas un mācīšanās sistēmu pielāgojamību nākotnes vajadzībām, jo īpaši, pilnībā izmantojot iespējas, ko visās dalībvalstīs piedāvā programma *Erasmus+*.

5. APSTIPRINA, ka izglītībai ir jābūt ne tikai ekonomiskā progresa instrumentam, bet galvenokārt līdzeklim, ar kuru stiprina demokrātisko, sociālo un kultūras struktūru, kas vieno sabiedrību, veicinot pozitīvu un iekļaujošu identitātes un piederības izjūtu vietējā, reģionālā, valsts un ES līmenī uz kopēju Eiropas vērtību pamata.

6. ATKĀRTOTI APSTIPRINA, ka Eiropas Savienībai ir nozīmīga loma izglītības un mācību atbalstīšanā, vienlaikus pilnībā ievērojot dalībvalstu atbildību attiecībā uz savas izglītības un mācību politikas veidošanu, un UZSVER, ka, izstrādājot Eiropas iniciatīvas, ir būtiski ņemt vērā valstu, reģionālās un vietējās vajadzības un apstākļus.

7. UZSVER, ka Eiropas izglītības telpa un Eiropas Pētniecības telpa sinerģijā ar Eiropas augstākās izglītības telpu ir būtiskas sadarbības sistēmas, kas izstrādātas, lai atbalstītu, uzlabotu un veicinātu izglītību, mācīšanu, radošumu, pētniecību, zināšanu pārnesi un inovāciju visā Eiropā.

([1]) OV C 160, 13.4.2022., 1. lpp.
([2]) OV C 167, 21.4.2022., 9. lpp.
([3]) COM(2024) 144 final.

8. PIEŅEM ZINĀŠANAI Letas (*Letta*) ziņojumu, kurā ierosināts ieviest "piekto brīvību", kas ietvertu pētniecību, inovāciju un izglītību, kā arī izstrādāt Eiropas grādu, lai uzlabotu transnacionālo sadarbību augstākās izglītības jomā un visā Eiropā veicinātu talantu apriti integrētākā vienotajā tirgū. Turklāt APSTIPRINA Dragi (*Draghi*) ziņojumu, kurā uzsvērts, ka inovācijai ir būtiska nozīme zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanā, kas vajadzīga, lai stiprinātu Eiropas noturību, IZCEĻ nepieciešamību steidzami novērst inovācijas plaisu un UZSVER, ka izglītības un mācību sistēmām ir efektīvāk jāreaģē uz mainīgajām prasmju vajadzībām.

9. ATZĪMĒ, ka, kamēr turpinās diskusijas par kopīgo Eiropas grādu, Eiropas Savienības Padome vēl nav pieņēmusi lēmumu par tā iespējamo ieviešanu un ka visas atsauces uz kopīgu Eiropas grādu šajā Padomes Rezolūcijā būtu jāsaprot šādā nozīmē.

10. UZSVER, ka ir jāaizsargā augstākās izglītības iestāžu autonomija un daudzveidība, un, ņemot vērā ES tiesību aktus, vienlīdzīga piekļuve resursiem, tostarp pieejamajam Savienības finansējumam, neatkarīgi no šo iestāžu darbības veida, vienlaikus ievērojot budžeta principus un LES 2. pantā noteiktās Savienības vērtības, kas attiecas uz budžeta izpildi, un ATBALSTA iekļaujošu pieeju, kas ļauj visām augstākās izglītības iestādēm gūt labumu no Eiropas un starptautiskās sadarbības, nodrošinot, lai nevienas iestādes centieni panākt izcilību netiktu atstāti novārtā.

11. UZSVER, ka ikvienai jaunai iniciatīvai, kuras mērķis ir izveidot Eiropas izglītības telpu, tostarp kopīga Eiropas grāda marķējuma īstenošanai un turpmākajiem pasākumiem ceļā uz kopīgu Eiropas grādu, ir jābalstās uz kopēju, pakāpenisku pieeju, izvairoties no papildu administratīvā sloga augstākās izglītības iestādēm un valstu kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām, kā arī no finanšu saistībām, kas pārsniedz esošos finanšu līdzekļus, neskarot sarunas par daudzgadu finanšu shēmu laikposmam pēc 2027. gada un nodrošinot, ka progress notiek visās dalībvalstīs, un APŅEMAS virzīt šos centienus uz priekšu, ievērojot saskaņotību, vērienīgumu un nelokāmu apņēmību nodrošināt, lai izglītība kalpotu par pamatu personīgajam, sociālajam un profesionālajam piepildījumam, kā arī aktīvam pilsoniskumam visiem Eiropas iedzīvotājiem.

12. PIEŅEM ZINĀŠANAI, ka *Erasmus+* politikas eksperimentu projektu galarezultāti attiecībā uz kopīgā Eiropas grāda marķējumu sniedz iespēju turpināt diskusijas par to, kā palīdzēt augstākās izglītības iestādēm iesaistīties transnacionālajā sadarbībā, lai nodrošinātu kopīgas programmas un piešķirtu kopīgus grādus saskaņā ar Boloņas instrumentiem, tostarp izmantojot attiecīgas iniciatīvas, piemēram, kopīgo Eiropas grādu. Eiropas grāda marķējuma ieviešana var palielināt kopīgo studiju programmu skaitu, lai sasniegtu kritisko masu un dalībvalstīm būtu lielāks stimuls novērst vairākus šķēršļus kopīgu studiju programmu nodrošināšanai.

13. PIEKRĪT, ka kopīgā Eiropas grāda marķējums un turpmāko pasākumu rezultāti ceļā uz kopīgu Eiropas grādu var padarīt pievilcīgākas kopīgas studiju programmas, veicināt mobilitāti un galu galā automātisku atzīšanu, lai radītu uz nākotni vērstu izglītības vidi, kas veicina inovāciju, un pārrobežu sadarbību, kā arī stiprināt augstāko izglītību Eiropā un tās pozīciju pasaulē, no kā labumu gūs gan pašreizējie iedzīvotāji, gan tās paaudzes, kas veidos Eiropas nākotni.

14. UZSVER, ka šajā Rezolūcijā izklāstītās darbības būtu jāveic, vienlaikus ņemot vērā izglītības un mācību sistēmas dažādajos valstu tiesiskajos regulējumos.

NOSAKA ŠĀDUS TRĪS POSMUS, LAI IEVIESTU KOPĪGA EIROPAS GRĀDA MARĶĒJUMU UN NODROŠINĀTU IESPĒJAS IZVEIDOT KOPĪGU EIROPAS GRĀDU:

1. 1. POSMS: KOPĪGĀ EIROPAS GRĀDA MARĶĒJUMA IEVIEŠANA – SAGATAVOŠANAS DARBU PABEIGŠANA (2025.–2026. GADS)

2. 2. POSMS: KOPĪGĀ EIROPAS GRĀDA MARĶĒJUMA IEVIEŠANA, TĀ ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA, TĀ IZMANTOŠANAS IZVĒRTĒŠANA UN PRIEKŠIZPĒTES UN IZPĒTES DARBU VEIKŠANA SAISTĪBĀ AR KOPĪGU EIROPAS GRĀDU (2026.–2028. GADS)

3. 3. POSMS: PĀRDOMAS UN UZ PIERĀDĪJUMIEM BALSTĪTA LĒMUMA PIEŅEMŠANA PAR TURPMĀKAJIEM PASĀKUMIEM CEĻĀ UZ KOPĪGU EIROPAS GRĀDU (2029. GADS)

1. **1. POSMS: KOPĪGĀ EIROPAS GRĀDA MARĶĒJUMA IEVIEŠANA – SAGATAVOŠANAS DARBU PABEIGŠANA (2025.–2026. GADS)**

KOMISIJA TIEK AICINĀTA kopā ar dalībvalstīm un ciešā sadarbībā ar visām ieinteresētajām personām:

a) izveidot politikas laboratoriju saistībā ar Eiropas izglītības telpas stratēģiskās sistēmas augstākās izglītības darba grupu, kurai būs jāizstrādā visaptveroša sistēma kopīgā Eiropas grāda marķējumam, kā arī jāuzņemas dažādi pienākumi, piemēram:

— izstrādāt skaidras definīcijas, aprakstus, indikatorus un kopēju metodi, lai pārbaudītu atbilstību kritērijiem, kas izklāstīti II pielikumā Padomes Ieteikumam par Eiropas kvalitātes nodrošināšanas un atzīšanas sistēmu augstākajā izglītībā, pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetences izglītības un mācību jomā, kā arī pilnībā ievērojot subsidiaritātes principu;

— izveidot pamatnostādnes un procedūras kopīgā Eiropas grāda marķējuma izsniegšanai;

— izstrādāt standartizētu veidni marķējuma vizuālajai identitātei, tostarp tās grafiskajam attēlojumam, gan fiziskā, gan digitālā formātā.

Politikas laboratorijas sastāvā būs dalībvalstu pārstāvji, kas ir Eiropas izglītības telpas stratēģiskās sistēmas augstākās izglītības darba grupas (vai jebkuras citas pēctecīgas grupas, kas izveidota saskaņā ar šo sistēmu) locekļi, un citi eksperti, kurus deleģējušas dalībvalstis, kā arī Komisijas pārstāvji. Vajadzības gadījumā politikas laboratorijas uzaicinātie eksperti var sniegt ieguldījumu laboratorijas darbā pie konkrētiem tematiem. Laboratorijas darbības būtu kopīgi jāvada dalībvalstīm un Komisijai, un Komisija sniegs tehnisku un organizatorisku atbalstu;

b) līdz 2026. gada vidum iesniegt Padomei Eiropas izglītības telpas stratēģiskās sistēmas augstākās izglītības darba grupas politikas laboratorijas rezultātus, lai 2026. gadā varētu efektīvi ieviest kopīgā Eiropas grāda marķējumu.

TURKLĀT DALĪBVALSTIS TIEK AICINĀTAS:

a) ja tas vēl nav izdarīts, pilnībā īstenot Boloņas instrumentus, piemēram, Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēmu (*ECTS*), diploma pielikumu, Eiropas standartus un pamatnostādnes kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (*ESG*) un Eiropas pieeju kopīgu programmu kvalitātes nodrošināšanai, kā galvenos veicinātājus kopīgā Eiropas grāda marķējuma īstenošanai. Šim pasākumam būtu jāveicina intensīvāka un elastīgāka transnacionālā sadarbība visā Eiropā, jo īpaši, gatavojoties kopīgā Eiropas grāda marķējuma ieviešanai un turpmākajiem pasākumiem virzībā uz kopīgu Eiropas grādu;

b) veikt nepieciešamos pasākumus, lai līdz 2026. gada beigām varētu ieviest kopīgā Eiropas grāda marķējumu, tādējādi nodrošinot konsekvenci un vienlīdzīgas iespējas visām augstākās izglītības iestādēm Eiropā.

2. **2. POSMS: KOPĪGĀ EIROPAS GRĀDA MARĶĒJUMA IEVIEŠANA, TĀ ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA, TĀ IZMANTOŠANAS IZVĒRTĒŠANA UN PRIEKŠIZPĒTES UN IZPĒTES DARBU VEIKŠANA SAISTĪBĀ AR KOPĪGU EIROPAS GRĀDU (2026.–2028. GADS)**

KOMISIJA UN DALĪBVALSTIS TIEK AICINĀTAS:

a) laikposmā no 2026. līdz 2028. gadam kopīgi ieviest kopīgā Eiropas grāda marķējumu un virzīt procesu, lai pārbaudītu tā īstenojamību un novērtētu tā iespējamo ietekmi no politiskā, juridiskā, finanšu un administratīvā viedokļa, kā arī to, cik lielā mērā ir novērsti šķēršļi transnacionālajai sadarbībai kopīgu grādu jomā augstākās izglītības nozarē, piemēram, šķēršļi, kas apzināti *Erasmus+* politikas eksperimentu projektu galarezultātos attiecībā uz kopīgā Eiropas grāda marķējumu;

b) izmantot Eiropas izglītības telpas stratēģiskās sistēmas augstākās izglītības darba grupas politikas laboratoriju kā platformu, lai novērtētu kopīgā Eiropas grāda marķējuma ieviešanas norisi, veicinātu strukturētu sadarbību ar augstākās izglītības iestādēm, studentiem, kvalitātes nodrošināšanas aģentūrām un citām ieinteresētajām personām un izpētītu kopīga Eiropas grāda koncepciju un iespējamību, ņemot vērā turpmākos pasākumus un virzību.

KOMISIJA TIEK AICINĀTA:

a) izstrādāt mērķtiecīgu rīcību, lai atbalstītu augstākās izglītības iestādes, kuras ir ieinteresētas izsniegt kopīgā Eiropas grāda marķējumu saistībā ar kopīgām programmām;

b) veicināt kopīgā Eiropas grāda marķējuma atpazīstamību un informēt par to augstākās izglītības iestādes, studentus, darba devējus un sabiedrību kopumā. Šo centienu vidū varētu būt vizuālās identitātes un komunikācijas un zīmolveides stratēģijas izstrāde, kas demonstrē marķējuma pievienoto vērtību izglītojamajiem un pētniecībai un inovācijai visās dalībvalstīs, kā arī tā potenciāls piesaistīt starptautiskos studentus;

c) pēc kopīgā Eiropas grāda marķējuma ieviešanas uzsākšanas reizi gadā sniegt Padomei atgriezenisko saiti. Sniedzot atgriezenisko saiti, tajā būtu jāiekļauj ieskats par īstenošanas procesu, jaunām problēmām un jebkādu gūto pieredzi, lai varētu veikt nepieciešamos pielāgojumus sekmīgas ieviešanas veicināšanai;

d) ciešā sadarbībā ar Eiropas izglītības telpas stratēģiskās sistēmas augstākās izglītības darba grupas politikas laboratoriju uzraudzīt un visaptveroši izvērtēt ieviešanas posmu, lai novērtētu:

— tā rezultātus un kopīgā Eiropas grāda marķējuma iespējamo pievienoto vērtību, īpašu uzmanību pievēršot īstenojamībai, problēmām, kas radušās ieviešanas procesā, un jebkādai iespējamai iniciatīvas ietekmei;

— kopīgā Eiropas grāda marķējuma nozīmi transnacionālās sadarbības atbalstīšanā, kopīgu studiju programmu pievilcības uzlabošanā un skaita palielināšanā ES, Eiropas augstākās izglītības globālās konkurētspējas stiprināšanā, kā arī līdzsvarotas studentu un personāla mobilitātes veicināšanā.

e) kopā ar Eiropas izglītības telpas stratēģiskās sistēmas augstākās izglītības darba grupas politikas laboratoriju veikt kopīgā Eiropas grāda priekšizpēti, lai novērtētu Eiropas kritērijus, uz kuru pamata šāds kopīgais grāds tiktu piešķirts, atbilstošās kvalitātes nodrošināšanas procedūras un grāda potenciālu novērst šķēršļus transnacionālajai sadarbībai kopīgu grādu jomā augstākās izglītības nozarē, analizētu grāda ietekmi uz akadēmisko programmu vērtību un atzīšanu, kā arī uz augstākās izglītības iestāžu godalgošanu, un izpētītu studentu viedokli, tostarp būtiskākās problēmas, šķietamos ieguvumus un iespējamās alternatīvās pieejas;

f) līdz 2028. gada beigām iesniegt Padomei novērtējuma ziņojumu par kopīgā Eiropas grāda marķējuma īstenošanu un kopīga Eiropas grāda priekšizpēti, lai Padome varētu pieņemt papildu lēmumu.

DALĪBVALSTIS TIEK AICINĀTAS:

a) nodrošināt Komisijai attiecīgos datus, lai atvieglotu visaptverošu ieviešanas novērtējumu.

3. **3. POSMS: PĀRDOMAS UN UZ PIERĀDĪJUMIEM BALSTĪTA LĒMUMA PIEŅEMŠANA PAR TURPMĀKAJIEM PASĀKUMIEM CEĻĀ UZ KOPĪGU EIROPAS GRĀDU (2029. GADS)**

Padome, pamatojoties uz analīzes rezultātiem, ko tā guvusi attiecībā uz Komisijas novērtējuma ziņojumu par kopīgā Eiropas grāda marķējuma ieviešanu un kopīgā Eiropas grāda priekšizpēti, var lemt par kopīgā Eiropas grāda marķējuma ieviešanu ilgtermiņā un aicināt Komisiju ierosināt konkrētus turpmākus pasākumus, lai ieviestu kopīgu Eiropas grādu. Šāda kopīga grāda izveide varētu pavērt jaunas iespējas augstākās izglītības nākotnei Eiropas Savienībā, un tas varētu kļūt par līdzekli, lai veicinātu pašreizējās un nākamās paaudzes personīgo, sociālo un profesionālo attīstību un aktīvo pilsoniskumu.